

Foto: Gunvor Eklström

Foto: Per Pettersson

Tur 3 är perfekt för en härlig kvällstur runt Luleå centrum.

Sandön gör skäl för sitt namn. Förutom Klubbvikens Havsbad med gästhamn, restaurang och stugor, finns här flera härliga sandstränder.

Ö-NAMN I NORRBOTTEN

Namnen på öarna präglas av gamla dialekter och betydelsen är inte alltid självklar idag. Växtlighet, djurliv, personnamn och öarnas karaktär har ofta gett öarna deras namn. På grund av landhöjningen finns önamn på fastlandet och de större öarna kan ha flera namn. Här är några för- och efterled som man stöter på i Bottenvikens skärgård.

- AVA** - Utbuktning av vattendrag
 - BASTA** - Enkel fiskestuga
 - BRÄNNA, BRÄND** - Skog brändes för att få odlingsbar mark. Då uppstod en bränna
 - BÅDAN** - varslar (bådar) om fara för grund genom att bränningar syns
 - BÖRST** - Björk
 - ESP, ÅSP** - Trädet asp
 - GRÅSJÄL, SJÄL** - Gråsäl
 - GRÖNNA** - Grund
 - HARE, HARUN** - Grund i vattenbrynet, stenig holme
 - HUVUD** - Hög, kullig terräng
 - KALLE** - Kal klippa som sticker upp ur havet
 - KLUBB, KLOBB** - Liten, hög holme
 - KUNO** - Kvinna
 - MJO, MUJ** - Smal
 - NÖRD** - Norr, nord
 - REFT** - Långsträckt grusås
 - REV, REVEL** - Sten- och grusås i vattenlinjen
 - SKATA** - Udde
 - SLADA** - Mycket grunt vatten
 - VARP** - Plats för notfiske (notvarp). Ett stort nät dras genom vattnet och tas ihop vid stranden eller i en båt
 - ÖR** - Sand, grus, grusås
- Källor: "Från Abborstenen till Östreklacken" Else-Britt Lindblom, "Gårdar och namn i Nederluleå socken" Else-Britt Lindblom, "Ortnamnen i Norrbottens län" del 9, Gunnar Pellijeff

6. RÅNEÅ SKÄRGÅRD • 2 dagar, ca 45 km

Foto: Gunvor Eklström

DAG 2. Kurs västerut, passera Båten på dess norra sida. Sedan följer en överfart på knappt tre kilometer till Degerö-Börstskär. Gå söder om ön och följ stranden mot nordost. Vid Hamgrundet finns brygga, raststuga, grillplats och dass. Med kajak brukar det gå att ta sig in i en smal, grund passage söder om Hamgrundet. Den vanliga vägen går norr därom.

Nordväst om Degerö-Börstskär ligger Rövärn med en fin, skyddad badvik mot väster, populär bland båtfolk. En imponerande granitklippa väver sig i havet mot norr. Väster om Rövärn ligger Fjuksön som även den har gästvänliga vikar. Både Storstrevsviken mitt på västsidan och Fjuksöklubben mot nordväst är inbjudande. Vid Fjuksöns norra udde börjar en 4 kilometer lång överfart mot Tistersöarna. "Tister" betyder röda vinbär. I de här vattnen ser man ofta säl, särskilt på sensommaren och hösten. Mellan Sörön, Husören och Lövören är det grunt - kajaken är den perfekta farkosten för att utforska de grunda lagunerna. Fortsätt mot Norr-Tistersön som blir avstamp för nästa överfart: 5 kilometer norrut mot Bocköns västra sida. På Husön eller Brändören kan du pusta ut lite innan den sista biten tillbaka till Rörbäck.

Foto: Gunvor Eklström

Havtorn, fulla av C-vitamin, växer på de yttre öarna och plockas lättast efter första frosten.

TIPS: En variant är att efter Sikundsön gå norr om Bergön. Då hamnar du förvisso i Kalix kommun, men kommungränsen syns inte på sjön... Mellan Sikundsön och Bergön är det trevlig paddling mellan många små holmar. Missa inte Kohamn och Näverön om du väljer denna väg. Det tål att upp-repas: kolla vindprognosen och ha en alternativ plan i beredskap.

RASTPLATSER: Sikunds-ön och Stora Båtoklippan har grillplatser och dass. På Degerö-Börstskär finns brygga, raststuga, grillplats och dass samt fina vikar mot nordväst. Rövärns skyddade västra vik. Storstrevsviken och Fjuksöklubben på Fjuksön. Strömmingsörens och Lågörens stränder.

7B. BADTUR TILL ALSKÄR 1 dag, ca 16 km

Svårighetsgrad: **LÄTT**

Föredrar du en kortare tur, rekommenderas en paddling till den fina badstranden på Alskär. Det är en fördel att komma iväg på morgonen innan sydvindarna kommer igång. Följ samma väg som i tur nr. 7 "Rånefjärden runt" till Alskär. På tillbakavägen kan du, om du är trygg med en överfart på 2-3 km, sikta på Hällholmen och Löngrundet. Paddla sedan rakt norrut mot Lögsten, så finns chans att se sälar ligga och sola sig på stenarna (ta med kikare). Därefter viker du av västerut mot Furuholmen och Kängsö hamn.

Med lite tur kan du få syn på en nyfiken gråsäl på fjärden.

Foto: Göran Wallin

Foto: Gunvor Eklström

FLER ISÄTTNINGSPLATSER...

De flesta småbåtshamnar fungerar bra, oftast finns en strandremsa eller sjösättningsramp där man kan lägga i kajaken. I ledbeskrivningarna finns bra startplatser, men fler alternativ finns:

- BRÄNDÖNS FRITIDSBY:** Konferensanläggning med fin sandstrand som även hyr ut kajaker. Det går bra att köra fram och lasta av, parkera sedan på gästparkeringen ovanför anläggningen.
- BRÄNDÖ HAMN:** Fiskehamn, sjöbodar och festplats med dansbana. Midsommarfirandet är stort här. Hamnen renoverades 2011. Båtramp finns samt en och annan strandremsa mellan sjöbodarna.
- LÖVSKÄR:** En av de största småbåtshamnarna i Luleå. Här finns också yrkesfiskarnas hemmahamn och sommartid finns kafé och restaurang. Bästa startplatsen för paddlare är en liten strand vid östra änden av parkeringen.

...OCH FLER VACKRA ÖAR

Det finns massor av fina stränder för rast och nattläger, men det finns också gott om alsnår och blockstensstränder som inte lockar oss kajakpaddlare. Här är fler fina ställen som inte finns i turbeskrivningarna.

STORFURUÖN: Fina stränder på både norra och södra sidan.

SMÅLSÖN: Vacker tallhed och mer än två kilometer sandstrand mot väst och nordväst.

NORR-ÅSPEN: Naturreservat i södra ytterskärgården med hällmark, klapperstensfält och gammelskog. Fin vik mot nordväst.

SANDGRÖNNORNA: En del av Röd-kallen-Sör-Åspens naturreservat. Flygsanddyner och fågelparadis. Södra delen, Skvalpen, är fågelskyddad från 1 maj till 31 juli.

LIKSKÄR: Fina stränder runt hela södra delen. Luleå Segelsällskap har sin anläggning här och på norra delen. Altappen, finns bland annat ett litet museum över öns historia.

KLUNRTARN: Vacker och välbesökt ö med hyrstugor, 2 bastur och turbotrafik. Fina strövstigar, labyrinter, naturinfor-mation och ett litet fiskeläge.

Fin badstrand på Sandgrönnorna.

Foto: Gunvor Eklström

5. YTTERSTA HAVSBANDET • 4 dagar, ca 83 km.

En utmanande flerdagstur till yttersta havsbandet. Svårighetsgrad: **SVÅR**

Är du en erfaren kajakpaddlare rekommenderas en tur till bland annat Brändöskär och Småskär i Luleås ytterskärgård. Turen är en förlängning av led nr 4, så den första och sista dagsetappen är identisk med den föregående. Dagsetapperna är bara omkring 20 km för att man ska hinna se sig om ordentligt.

DAG 1. Samma som dag 1 på tur nr. 4.

DAG 2. Efter första övernattningen vid Gemgrundet rundar du udden och paddlar mot det tre små öarna Trutören, Lågören och Strömmingsören. Från Strömmingsören väntar en överfart på närmare 5 kilometer. Den är dock relativt skyddad från de vanligaste vindarna från syd och sydväst. Ta kurs på Bullerskäret, gå söder om det lilla pärlbandet av öar och in i sundet mellan Saxskäret och Estersön. Det är grunt och stenigt till en början men blir bättre när Uddskäret närmar sig.

Runda Uddskäret och paddla söderut. Nu är du längst ut i Luleå skärgård och hela Bottenviken kan trycka på om det vill sig.

Paddla in i viken mellan Persgrundet och Brändöskäret. Här ligger det pittoreska gamla fiskeläget - ett gyttje av små stugor som nu fungerar som fritidshus. Gå iland

7A. RÅNEFJÄRDEN RUNT • 1 dag, ca 28 km

Från skogsälvens utlopp till den gamla utseppningshamnen. Svårighetsgrad: **MEDEL**

Kängsön när man efter 35 km körning norrut längs E4-an. Kängsö hamn är en kombinerad fiske- och småbåtshamn som stod klar 1939. Den är ombyggd i omgångar sedan dess och på 1990-talet byggdes ett antal sjöbodar som utgör ett fint blickfång i hamnen. Råneälven, Norrlands största skogsälv (210 km) är outbyggd och mynnar ut i Bottenviken strax söder om Kängsön.

KONTAKT

GUIDADE TURER OCH UTHYRNING

Följ med en kunnig instruktör på tur - alternativt för nybörjare och erfarna. Även uthyrning för turer på egen hand.

CREACTIVE ADVENTURE
Översbyn 234, Gunnarsbyn
070-207 37 51
www.creative-adventure.se

CANOE ADVENTURE NORTH
Kajakbutik/försäljning i hamnen i Kängsön. Lövören 63, Råneå.
070-542 51 10
www.canoeadventure.nu

TURISTINFORMATION

LULEÅ TOURIST CENTRE
Kulturens Hus
0920-45 70 00
www.lulea.nu/turistinfo

HYR STUGA

På öarna Junkön, Småskär, Brändöskär, Kluntarna och Klubbviken (Sandön) finns enklare stugor att hyra för över-nattning. Läs mer och boka via: www.lulea.nu/bokastuga

KAJAKUTHYRNING

BRÄNDÖN LODGE
Brändö kvarnväg 133, 0920-741 00
www.brandokonferens.se

LULEÅ KAJAKKLUBB, KANOTCENTRAL
Kanotvägen 14, 0920-22 24 32
www.luleakajakklubb.bd.se

JOPIKGÅRDEN - HAVSKAJAKCENTER
Hindersön, 0920-600 12
www.jopik.nu

FIRST CAMP
Campingen Karlsvik, 0920-603 00
www.firstcamp.se/lulea

Kluntarna

i badviken längst in. Här har kommunen byggt en bastu som är öppen för alla. Vidare finns gästhamn, färskvatten och dass samt turbotrafik under högsäsong.

Se dig omkring bland stugor, sjöbodar och klipphöllar och titta in i det gamla kapel-let från 1774 som fortfarande används.

Nästa etapp går söderut via Hällgrundet. Kristusstatyn på ön uppfördes av konst-nären Erik Marklund 1957. Hällgrundet och Brändöskär är ett naturreservat och landstigningsförbud råder på Hällgrundet 1 maj-31 juli. Överfarten till Småskär och Finnskär är 5 km lång, mycket exponerad och väldigt vacker. Finnskärs norra vikar är populära badplatser, men på kvällen är man oftast ensam kvar och kan slå upp tältet och njuta av kvällssolen från någon av klipporna.

DAG 3. Paddla söderut i sundet mellan Finnskär och Småskär. I Kirkviken finns Småskärs kapell, skärgårdens äldsta, byggt på 1720-talet. Fiskeläget har troligen funnits sedan 1500-talet och stugorna ligger nu, på grund av landhöjningen, en bra bit upp på land.

När du passerat sundet viker du av västerut och styr mot Långöhallarna via Smul-terskäret. Långöhallarna är naturreservat och fågellokal och består av fyra klippiga små skär. Den nordligaste, Höghällan, är ett fågelskyddsområde och får inte beträdas 1 maj-31 juli. Även på de andra skären häckar bland andra Tobisgrisslor. Det är fint att ta en rast på till exempel Bredhällan, men var varsam och stör så lite som möjligt!

Fortsätt norrut längs Långön. På Norra sidan finns Storsanden, en kilometerlång sandstrand, lämplig för lunch.

Sikören ligger precis norr om Storsanden. Gå norrut på västsidan, upp till Klemensskäret och Ornskäret.

Turens sista nattläger hittar du på Strömmings-ören eller Lågören. Både Lågören och Ström-mingsören är riktiga pärlor med fina badsträn-der, höllar, klapperstensfält och gammelskog. Alternativt paddla in i Ostisund och unna dig bastu, middag och en skön sömning på Jopikgården!

DAG 4. Se dag 2 på tur nr 4.

Foto: Gunvor Eklström

TIPS: Turen går delvis utom-skärs och kan innebära hög sjö. På Brändöskär finns tre stugor som kan hyras via turistbyrån. Jopikgårdens hamnservice (färskvatten, dusch, bastu, sophantering, kafé, restaurang, boende) när du från både Norrisund, Ostisund och Björkgårdsviken.

RASTPLATSER: Bad-viken på Brändöskär har färskvatten, grillplatser och dass. Bullerviken på Småskär har uthyrningsstugor, bastu, grillplatser, sophantering och dass. Sandstranden på Långön. Ostisund på Hindersön har nära till Jopikgårdens hamnservice. Strömmingsörens och Lågörens stränder.

I hamnen finns också uthyrning och försäljning av kajaker och kanadensare samt en butik med friluftsutrustning. En flytbrygga och en trailerramp finns för sjösättning av kajaker. Råneå båtklubbss klubbstuga på Nordanborg har sommarcafé under juli månad och nedanför klubbstugan finns en fin badstrand. Ett sågverk fanns för på Nordanborg. Man kan se rester av spinkvedskojar vid stranden.

Börja turen med att paddla österut mot Flakaskäret, vik söder av norrut mot Röd-berggrundet och Rödberget på fastlandet. Här finns en fin liten strand som passar för en första rast.

Följ sedan stranden österut mot Sandviksreven och vik av mot sydost mot Jämtö-sund och Luckuudden. Fortsätt åt sydost ca 4,5 km till Alskär. Den smala, norra delen har en fin sandstrand som är perfekt för bad och lunch, bitvis länggrund, bitvis tvärdjup. Paddla nu söderut till Avasladan. Här är det grunt, bara ca 1,5 meter och bitvis stenigt - särskilt vid Köpmanholms och Långholms stränder. Som belöning kan man få se en hel del sjöfågel och även havsörn förekommer. I sundet mellan Lång-holmen och Sandöskatan viker du av västerut. Överfarten till Flottgrundet är ca 3 km och exponerad för sydliga vindar.

Gå in mellan Laxön och Grangrundet och fortsätt västerut till Mjöfjärden. Mitt i fjärden ligger Jonkgrundet. Dess nordvästra udde har en fin rastplats med både sandstrand och klipphöllar, vindskydd, grillplats och utedass. På 1910- och 1920-talen frak-tades fältspat till Jonkgrundet från gruvor på fastlandet. På sommaren hämtades stenen av segelskutor som fraktade den till porslinsfabriker i Tyskland, England och Ryssland.

Även Nördnäsudden bjuder på en fin, skyddad rastplats. Precis söder om uddens yttersta spets finns en liten vik med en flytbrygga. En stig leder till raststugan på andra sidan udden. Stugan står öppen för allmänheten, har kamin, bord, bänkar och grillplats.

Från Nördnäsudden paddlar du norrut. Från Laxöns norra udde siktar du lite nordost mot Piltreven. Överfarten är ca 3 km. Stugorna är idag fritidshus men när de byggdes var här ett fiskeläge. De tre små holmarna norr om Piltreven med sina branta stränder är en ganska ovanlig naturtyp i skärgården och det är fint att paddla i de smala sunden mellan dem.

Nu återstår bara cirka 4 km av turen runt Rånefjärden. Paddla norrut till vackra Furu-holmen, runda förslagsvis från öster för att få en fin avslutning via sundet mellan Furuholmen och Flakaskäret tillbaka till Kängsön.

TIPS: För den som vill vara ute flera dagar kan man kombinera den här turen med föregående tur, nr 6. Efter Avasladan rundar man då Skataudden och paddlar sedan norrut mot Bockön. Öns nordöstra udde, Dalören har vacker tallhed och är mycket fin att tälta på. Alter-nativt kan man paddla rakt mot Sikundsön, men den överfarten är 7 km lång och exponerad för sydliga vindar.

Vill du förlänga turen med någon timme kan du paddla upp mot Råneälvens mynning. I det lilla deltat vid Ågrundet finns chans att se fiskgjuven fiska i de grunda vikarna.

RASTPLATSER: Rödbergs-stranden, Alskär, Jonk-grundet, Nördnäsudden.

BOTTENVIKENS SKÄRGÅRD the kayaking routes of SWEDISH LAPLAND SWEDEN'S NORTHERNMOST DESTINATION

Swedish Lapland
SWEDEN'S NORTHERNMOST DESTINATION

visit Luleå

LÄS MER OM LULEÅ OCH BOTTENVIKENS SKÄRGÅRD:
www.swedishlapland.com | www.lulea.nu | www.bottenviken.se
DELA DIN UPPLLEVELSE: #swedishlapland

LULEÅ - RÅNEÅ

BOTTENVIKENS SKÄRGÅRD

ANTNÄS BÖRSTSKÄR-LULEÅ-RÅNEÅ

Denna guide beskriver paddelturer runt omkring Luleå och Råneå. De olika turerna är av varierande svårighetsgrad men alla leder till vackra och spännande öar.

Bottenvikens skärgård är världens nordligaste bräckvattenskärgård. Vattnet är varken salt eller sött vilket påverkat både växter och djur. Det nordliga läget med ljusa sommarnätter gör att du som paddlare inte behöver skynda till din natt-hamn utan kan njuta av paddling dygnet runt. Skärgården mellan Skelleftea och Haparanda är både vacker och omväxlande med många öar - 4001 för att vara exakt. Det finns dessutom bra service, pa en del öar kan du till och med bada bastu, bo i stuga eller äta på restaurang. Men för dig som istället vill uppleva ensamheten finns många öar och stränder utan bryggor, stugor och andra faciliteter.

Det finns mycket att upptäcka och utforska bland alla öar! Människor har vistats i skärgården under många hundra år och sparen finns fortfarande kvar. Kulturhistoriska lämningar som labyrinter, gistgardar, batlämningar och tomtingar vittnar om jakt och fiske sedan 1300-talet. Dagens fiskelägen var från början kustbornas platser för somrarnas fiske. Idag befolkas de av fritidsfolket.

Den som är intresserad av växter och geologi har mycket att finna. Här hittar du helt unika arter som klipporna av stenarten Haparanda-monzonit på Brändöskär eller den lilla blomman strandögontröst på Hindersön som inte finns någon annanstans i världen.

Under sensommaren kan du komplettera din mat med bär, svamp och kanske en harr. Harren fångar du bäst vid någon stenig grynna i yttersta havsbandet.

Som du förstår, finns det massor att göra och upptäcka i Bottenvikens skärgård. Välkommen!

VIKTIGT ATT VETA

- Skärgården är förhållandevis grund, medeldjupet är ungefär 10 meter. Det innebär krabb sjö (korta, branta vågor) när vinden friskar i. Det innebär också att grund och stenar kan finnas mitt på en stor fjärd.
- Vattenståndet påverkas mycket av lufttryck och vindar. Mellan hög- och lågvatten kan det skilja så mycket som 2 meter.
- Sommartid är sydliga och sydvästliga vindar de vanligaste och skärgårdens alla överfarter påverkas mer eller mindre av dessa vindriktningar. Men nätterna är ljusa och oftast lugna så om det är bläsigt på dagen kan man paddla på natten istället!

SVÅRIGHETSGRADER

Vi har delat in turerna i tre nivåer: **LÄTT**, **MEDEL** och **SVÅR**. Se dem som en fingervisning. Tidsangivelserna är beräknade för bra väder och en van paddlare. En sträcka som ena dagen är busenkel kan plötsligt, när det blåser upp, vara riktigt besvärlig. Kolla sjörapporten och använd gott omdöme!

LÄTT: Turen går nära land, inga överfarter längre än 2 km, dagsetapper max 20 km.

MEDEL: Paddling på större fjärder. Överfarter max 4 km, dagsetapper max 30 km.

SVÅR: Paddling utomskärs, överfarter längre än 4 km och dags-etapper över 30 km förekommer.

3. I LULEÅ CENTRUMS NÄRHET • ca 3 tim + raster, ca 13 km

Se stan från vattnet och ta del av Luleås historia. Svårighetsgrad: **LÄTT**

Turen startar vid Gamla färjeläget, en liten småbåtshamn längst ut på stadshalvön. Strax norr om hamnen finns en sandstrand. Paddla först norrut förbi Gültzaudden som fått namn efter Christian Gültzau som 1830 startade ett skeppsvarv här. Vik av åt nordväst mot Stenarmen i Karlsvik. Här låg Luleås första järnverk mellan 1906 och 1925. Informationsskyltar och lämningar efter både byggnader och gamla kajer finns. Paddla förbi campingplatsen upp i Luleälven. Niporna är en väldigt populär badplats! Ovanför Niporna med fin utsikt ligger sommartid Kolarens kafé. Vid ön Granden är det strömt, vid högt vattenstånd en rejäl fors, så gå inte för nära om du är ovan vid strömmande vatten. Populärt fiskevatten för lax och öring. Mitt emot niporna ligger Gäddvik. Paddla över dit och följ stranden mot Bergnåset. När Bergnäsbron byggdes, 1954, var den Sveriges längsta med sina 896 meter.

Fortsätt söderut längs stranden till Gran-udd. 500 meter rakt österut ligger kulturminnesmärkta Stensborg. Ön är ett fint utflyktsmål med bryggor och grillplatser. Färr låg här ett sågverk som tog emot flottat timmer från älven. Sågverket lades ner på 1920-talet men lämningar och informationsskyltar finns. En kilometer norr om Stensborg ligger Gräsälören. Här har funnits ångbåts-brygga och dansrestaurang fram till 1940 ungefär. Efter att ha stått tom och förfallen revs byggnaden på 60-talet. Nu finns här en härlig badstrand, brygga och grillplatser med utsikt mot Södra hamn och Bergnäsbron. Paddla tillbaka via Oskarsvarv och Bergnäsbron till Gamla färjeläget igen.

Vy från Gräsälörens strand in mot Luleå centrum.

TIPS: I Stensborgsviken finns en bastuflotte där man kan hyra in sig för bastubad och mat (www.riverafter.se). På onsdagkvällar i juni och augusti är det regatta på Gräsälvfjärden och det kan gå undan, så välj en strandnära, säker rutt om du är ute samtidigt som segelbåtarna.

RASTPLATSER: Stränder vid Stenarmen och niporna i Karlsvik. Stensborg har bryggor, grillplatser, dass och informationsskyltar. Gräsälörens sandstrand med grillplatser, dass och raststuga.

1. ALHAMN-ANTNÄS-BÖRSTSKÄR • 1 dag, ca 20 km

En tur till södra skärgårdens pärla. Svårighetsgrad: **MEDEL**

Start i Alhamn, Luleås sydligaste kustby och en av de äldsta skärgårdsbyarna. Byn ligger på en lång, smal udde vid en lika lång och smal vik. Söder om bryggan finns en liten strand där turen startar. Följ udden i sydöstlig riktning och sikta på Kunoön. Efter cirka två kilometer korsar du en farled så håll lite extra uppsikt. Fortsätt i sydöstlig riktning längs Kunoöns södra strand och gör sedan en liten överfart på en dryg kilometer till Kunoöhällan. Fåglar trivs på klipporna, till exempel Tobisgrissla, Svärta, Labb och Roskarl.

Styr sedan rakt norrut, mot Antnäs-Börstskär, drygt 4 km. Ön består av Norrskäret, Sörskäret och reffen som binder ihop dem. På reffens västra strand finns gästbrygga,

grillplats, dass och en bastu som det är fritt fram att använda. Bastu och bad i kvällsolen är en upplevelse! On är fin att ströva på och flera stigar finns. Sörskäret har en höglänt moränrygg och längst i söder finns fina klippor och vacker utsikt. Det finns också ett gammalt stenbrott där man provade att bryta fältspat under åren 1907-1909. Norrskäret har en fin strand med mossbevuxen sand och gles tallskog åt nordost. Vill man stanna över natten för att riktigt uppleva denna pärla så finns bra tältplatser här och på reffen. När du lämnar Antnäs-Börstskär paddlar du söderut igen, mot viken på Kunoöns norra sida som vätter åt nordväst. Den ligger lite dold bakom Rödhällan. Här har du Storberget inom räckhåll, 43,7 meter över havet, vilket är högt för att vara i Luleå! Fin strand finns även på öns västra sida, fast den är väldigt grund, till och med för kajaker. Sista etappen följer Kunoön åt nordväst. Runda Stora och Lilla Kunoögrunden på norrsidan - här korsas farleden igen - gå mot Norrskatan och paddla tillbaka till bryggan i Alhamn.

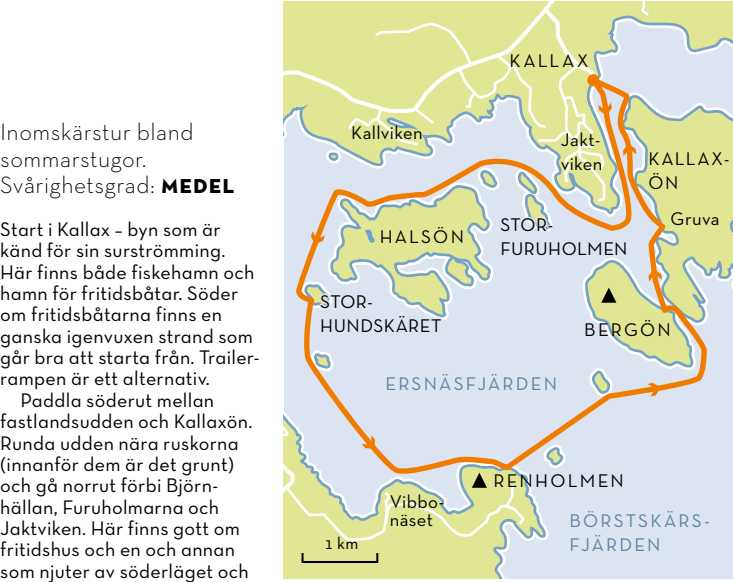
TIPS: Vid friska sydliga och sydostliga vindar är det lämpligt att hålla sig norr om Kunoön på både ut- och tillbakavägen.

RASTPLATSER: Antnäs-Börstskär har brygga, bastu, raststuga, grillplatser. Kunoön har en skyddad vik mot norr och en fin, men grund, sandstrand mot väster.

Dags för vila i Antnäs-Börstskär.

2. KALLAX-ERSNÄSFJÄRDEN • 1 dag, ca 22 km

Inomskärstur bland sommarstugor. Svårighetsgrad: **MEDEL**

Start i Kallax - byn som är känd för sin surströmming. Här finns både fiskehamn och hamn för fritidsbåtar. Söder om fritidsbåtarna finns en ganska igenvuxen strand som går bra att starta från. Trailer-rampen är ett alternativ. Paddla söderut mellan fastlandsudden och Kallaxön. Runda udden nära ruskorna (innanför dem är det grunt) och gå norrut förbi Björnhällan, Furuholmarna och Jaktviken. Här finns gott om fritidshus och en annan som njuter av söderläget och utsikten året runt. Vik av mot väster, förbi Björkören, och följ Halsöns norra strand. Gå sedan söderut i sundet mellan Halsön och Granön. Sundet är grunt och stenigt, särskilt på Granösidan. Snart når du Stor-Hundskäret, ett fint utflyktsmål som är helt obebyggt. Södra stranden har en fin rastplats. Fortsätt söderut förbi Lill-Hundskäret och sedan sydost mot Vibbonäset. Paddla tvärs över viken mot Renholmen. Mot norr finns en stor, fin sandstrand som passar bra för en lunchpaus. Nu börjar återfärden till Kallax. Drygt två km åt nordväst finns Stor-Bergögrundet och efter ytterligare en dryg km sydspetsen på Bergön. Paddla in i sundet mellan Bergön och Kallaxön. På Bergön, där sundet börjar vidga sig, finns ännu en bra strand med bord och bänkar. Om man sedan paddlar norrut mot Kallaxön kommer man efter cirka en kilometer till en större brygga vid Strömmingsvarp-berget. Gå gärna iland här (se upp för vassa stenar) och vandra upp i skogen till det gamla dagbrottet där man bröt fältspat 1905-1938. Dagbrottet är nu en vattenfylld ravin med höga klippväggar. Informationsskyltar finns som berättar en intressant historia.

Rätt klädd kan säsongen starta innan isen smält.

TIPS: Syd vinden får bra fart över Börstskärs-fjärden så sträcka Renholmen - Bergön kan vara utsatt. Jaktviken och Kallviken är anrika sommarhus-områden. Utsiktsplatser finns på Renholmsberget och Bergön.

RASTPLATSER: Stor-Hundskäret har en fin liten strand med grillplats. Sandstränder finns på Renholmen och Bergön. En liten rastplats finns även på Halsöns södra strand.

4. NORRA SKÄRGÅRDEN • 2 dagar, ca 40 km

En tvådagarsstur med smak av ytterskärgård. 2 dagar, ca 40 km. Svårighetsgrad: **MEDEL**

DAG 1. Hagaviken ligger på norra delen av Hertsölandet. Här finns gott om sommarstugor och en småbåtshamn. En liten sandstrand i södra änden av småbåtshamnen är en bra startplats. Börja med att paddla tvärs över viken mot Hagavikkskatan och sedan mot nästa udde åt nordost; Tallholmsskatan. Vik av österut och paddla in mellan Stor-Risöholmen och Lill-Risöholmen och styr norrut längs Risön. I sundet mellan Björkören och Risön finns ett stenigt grund i mitten. Gå norr om detta och följ bojarna mellan Kåtaholmen och Gloholmarna. Bojarna markerar en muddrad ränna i sundet som annars inte hade varit farbart. Här kommer första överfarten. Paddla i nordöstlig riktning mot Sandskärets norra del, cirka två kilometer. På norra udden finns fina klippor och på nordöstra sidan finns både klippor och en härlig sandstrand. Nästa överfart går rakt österut, drygt två kilometer mot Hamnön. Fortsätt österut längs de tre små öarna öster om Hamnön. Vid Enagrundet börjar en överfart mot Lappön på cirka tre kilometer. Lappön har fått sitt namn eftersom den har varit renbetesmark vintertid. Här finns ett naturreservat med gammelskog. Mitt på ön finns ängar och slätterkajor som Hindersöborna nyttjade förr. Paddla vidare längs Lappöns norra strand. En stor, ganska grund vik mot nordost har både sandstrand och klippor. Härifrån ser du Båtohårn, Hindersöharun och Estersön, som alla ligger i havsbandet. Fortsätt nu söderut och paddla in i sundet mellan Björkören (norra delen av Hindersö-ön) och Lappön. I viken innanför Gemgrundet finns en sandstrand, Gemgrunds-sanden, som är lämplig för nattläggar.

Kanske hittar du ditt aldeles egna kantarellställe på någon av öarna.

TIPS: Som så ofta är det syd-vindarna man måste ha respekt för. Överfarterna över Hinder-sfjärden är utsatta. Vill man inte tälta finns flera boende-alternativ på Hindersön. Se t ex www.hindersonhembyggd.se.

VÄRT ETT STRAND-HUGG: Naturreservatet på Lappön med Renmålaberget 30 m öh, klapperstensfält och gammelskog. Skärgårdsmiljön i Norrisund, Norrsund, Carlsgruvan, Skogsskärets södra strand. Ytterstöns nordvästra vik.

RASTPLATSER: Sandskärets stränder mot norr och öster. Lappöns strand mot nordost, samt naturreservatet Gem-grundssanden, Norrsund, Carlsgruvan, Skogsskärets södra strand. Ytterstöns nordvästra vik.